

8. GURUP TEKSTİL-GİYİM VE DERİ SANAYİ MESLEK GURUBU

İle İlgili Fire Ve Zayıt Oranları
(27 Şubat 1990 Tarihli Meclis Toplantı Kararı, 1987-1991/25/ 5.Madde)

DERİ VE KÖSELE SANAYİ KOLUNDA FİRE ZAYİAT NİSBETLERİ

Mezbahadan alınan yaş derilerin mamul deri ve bilaharede giyim esyası haline getirilmesine kadar geçirdiği safhalarda verdiği Fire ve Zayıt Nisbetleri ;

Küçük baş hayvan derilerinin Fire ve Zayıtı ;

1. Safha

a) Hayvanların kesiminden itibaren derilerin tuzlu, kuru oluncaya kadarki geçen safhada %20 ile %40 arasında fire verir.

Ayrıca kullanılmayan deriler yüzünden (bozuk, çürük ham deri) %5 zayıt verir.

b) Hayvanların kesiminden itibaren derilerin hava kurusu oluncaya kadarki geçen safhada %30 ile %40 arasında fire verir.

Ayrıca kullanılmayan deriler yüzünden (bozuk, çürük ham deri) %5 zayıt verir.

Fireler mevsimler ve bölgelere göre nispetler arasında değişir.

c) Tuzlu ve hava kurusu olarak piyasadan alınan derilerin kilo başına %5 fire si vardır.

II. Safha :

Pikle safhasında ise zayıt nisbeti %5 civarındadır.

III. Safha :

Pikle deriden sonra finisajda dahil % 5-10 arasında zayıta uğrar.

8. GURUP TEKSTİL-GİYİM VE DERİ SANAYİ MESLEK GURUBU

İle İlgili Fire Ve Zayıt Oranları
(27 Şubat 1990 Tarihli Meclis Toplantı Kararı, 1987-1991/25/ 5.Madde)

IV. Safha :

Konfeksiyonda zayıt :

- III. Safhadan gelen mamul derilerin konfeksiyonda kullanılmayanların oranları (zayıt) % 8-10 dur.
- Konfeksiyon imalinden deri, mamul deri kesiminden dolayı % 28 kesim zayıtı verir.

Büyükbaş hayvan derilerinde fire ve zayıt :

I.Safha:

A- Hayvanların kesiminden itibaren derlerin salamura oluncaya kadar:

	Sığır ve dana derilerinde	Manda ve malak derilerinde
Kış aylarında	%15-20	%15-20
Yaz aylarında	%20-25	%25-30
Diğer aylarda	%20	%25

Fire verir. Ayrıca kullanılmayan deriler yüzünden (bozuk, çürük, hamderi) %5 zayıt verir.

B- Hayvanların kesiminden itibaren derilerin:

- Tuzlu kuru oluncaya kadar geçen safhada %40

8. GURUP **TEKSTİL-GİYİM VE DERİ SANAYİ MESLEK GURUBU**

İle İlgili Fire Ve Zayıt Oranları
(27 Şubat 1990 Tarihli Meclis Toplantı Kararı, 1987-1991/25/ 5.Madde)

b)Hava kurusu oluncaya kadar geçen safhada %50 fire verir.

Ayrıca kullanılmayan deriler yüzünden(bozuk, çürük, hamderi) %5 zayıt verir.
Fireler mevsimine ve bölgelere bu nispetler arasında değişir.

c)Tuzlu ve hava kurusu olarak piyasadan alınan derilerde kilo başına %5 rutubet fitesi verir.

II.Safha:

A,B ve C safhalarından gelen deriler imalat sırasında çürük, hamlak, yanık, bozuk deriler ve işlenti safhasında doğabilecek hatalar sonucu değerlendirilmeyecek deriler için ayrıca:

a)Köselede %5-6

b)Vidalarda %5-7

arasında zayıt verir.

III.Safha:

8. GURUP TEKSTİL-GİYİM VE DERİ SANAYİ MESLEK GURUBU

İle İlgili Fire Ve Zayıt Oranları
(27 Şubat 1990 Tarihli Meclis Toplantı Kararı, 1987-1991/25/ 5.Madde)

Ayakkabı ve saracıyede zayıt:

- II.safhadan gelen mamul deri ve köselelerin ayakkabı ve saracıye imalinde kullanılmayanların oranı(zayıt) %5-7 dir.
- Ayakkabı ve saracıye imalinde, deri ve kösele kesiminden dolayı %10-15 kesim zayıtı verir.

Yaş ve kuru tuzlanmış derilerin tabaklanmasında elde edilecek mamul deri verimi:
Tabaklanacak olan ham derinin vidala imalatında cinsine göre verebileceği ortalama desimetrekare olarak mamul deri miktarlarının:

<u>Tabaklanacak olan ham derinin cinsi:</u>	<u>Verebileceği ortalama mamul deri mik.</u>
Bir kilogram yaş keçi derisi	20-24 desi
Bir kilogram tuzlu kuru keçi derisi	30-34 desi
Bir kilogram yaş siğır derisi	8-14 desi
Bir kilogram tuzlu yaş keçi derisi	17-20 desi
Bir kilogram tuzlu kuru koyun derisi	25-35 desi
Bir kilogram hava kurusu kuzu derisi	28-50 desi
Bir kilogram salamura siğır derisi	18-20 desi

Olabileceği,

Ham deriden elde edilecek mamul kösele randımanları:

<u>Ham derinin cinsi</u>	<u>Verebileceği ortalama kösele randımanı</u>
Yaş yerli siğır derisi	%40-45
Salamura yerli siğır derisi	%50-60
Salamura ithal malı siğır derisi(krapon)	%65-70

DİP NOT:

Bu randımanlar derilerin menşesine ve işletmenin kabiliyetine ve tekniğine göre yukarıdaki oranlar arasında değişir. Ayrıca taze tuzlanmış salamura derilerinin randımanı, beklemiş salamura derilerinin randımanından düşüktür.

8. GURUP **TEKSTİL-GİYİM VE DERİ SANAYİ MESLEK GURUBU**

İle İlgili Fire Ve Zayıt Oranları
(27 Şubat 1990 Tarihli Meclis Toplantı Kararı, 1987-1991/25/ 5.Madde)

Derilerin mezbahadan çıkışta kullanılmayan kısımlarının temizlenmesi "Dudak,kulak, kuyruk kemiği, kuyruk, tırnaklar, sütlük kısımları" halinde randımanı büyükbaş hayvan derilerinde gerek yüzlük ve gerekse altlık oranlarında %10 kesin olarak ziyadeleşir.

Fabrikalarda bu artıklar çöplüğe atılmakta, mezbahalarda temizlenerek toplandığında değerlendirilerek sağlanabileceği mümkün görülmektedir.